

DAMUNT

Mre GILMES

DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN -GENER 1994 - Nº 32

DAMUNT DAMUNT

Revista d'Informació local
SANT JOAN (Mallorca)

Gener 1994 - Núm. 32
Depòsit legal PM-673-1991

Domicili:

Major, 68
07240 Sant Joan (Mallorca)
Tel. 52 61 83

Director:

Miquel Florit Huguet

Col.laboradors:

Antoni Amengual Barceló
Antònia Amengual Salvà
Francesc Alzamora Bauzà
Joan Barceló Serra
Margalida Bauzà Bover
Guillem Company Bauzà
Gabriel Company Gayà
Nino Company Pérez
Carles Costa Salom
Josep Estelrich Costa
Catalina Lluïsa Gayà Bauzà
Antònia-Pilar Mas Jaume
Cati Fullana Matas
Gabriel Monserrat Monserrat
Catalina Jaume Ginard
Joan Jaume Nigorra
Bàrbara Matas Sastre
Joan Matas Sastre
Guillem Bou Mas
Joan Gayà Matas
Antònia Torrens Jaume
Maria Ordinas
Marc Vidal Bonet

Imprimeix:

ETIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

Tirada: 400 exemplars

SALUTACIÓ

Quan finalitza un any i en comença un altre, és necessari fer anàlisi del que s'ha fet, encara que sigui molt per damunt damunt. També és necessari traçar-nos un projecte, senyalar-nos unes metes.

De tots això volíem parlar en aquesta "salutació" del mes de Gener. Però abans volem escoltar l'opinió dels redactors-col.laboradors i també dels lectors, la teva opinió.

Et demanam, lector i subscriptor, les teves suggerències, la teva crítica, en que sigui "enderrocadora".

Res més lector-subscriptor, sols donar-te les gràcies i dir-te: fins el proper mes.

Miquel Florit Huguet

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS	3
POEMES, GLOSES I GLOSADORS	14
CARTES AL DIRECTOR	15
COL.LABORACIÓ	16
COMUNICATS	18
ENTREVISTES	19
PETIT REPORTATGE	22

Naixements. Han arribat durant l'any 1993

Isabel Pilar Soler Pocoví, dia 1-01-93, filla de Jaume i Catalina.

Antoni Rebassa Fernández, dia 11-01-93, fill d'Antoni i Joana.

Rafel Roig Bauzà, dia 9-01-93, fill de Joan i Francisca.

Maria del Mar Bauzá Cerdà, dia 27-01-93, filla de Francisca Bauzà.

Catalina Jaume Bauzà, dia 16-02-93, fill de Rafel i Catalina.

Cristina Damiana Obrador Sastre, dia 26-03-93, filla de Joan y Maria del Carmen.

Miquel Company Obrador, dia 30-03-93, fill de Miquel i Joana.

Antònia Puigrós Barceló, dia 10-04-93, filla de Miquel i Francisca

Joana-Maria Gayà Jordà, dia 14-05-93, filla de Joan i Antònia.

Maria-Antònia Bauzà Morey, dia 21-06-93, filla de Joan i Jerònima.

Pedro Colomar Coll, dia 5-07-93, fill de Margalida Colomar.

Jesús-Martí Bauzà Carralero, dia 21-09-93, fill de Martí i Maria del Mar.

Bartomeu Karmany Barceló, dia 26-09-93, fill d'Antoni i Catalina.

Maria Company morey, dia 26-09-93, filla de Gabriel i Margalida.

Maria del Mar Gayà Dalmau, dia 21-10-93, filla d'Amador i Catalina.

Defuncions. Ens han deixat durant l'any 1993

Arnau Company Gayà (Mena) que morí el dia 4 de gener, als 68 anys.

Esteva Bonet Ginard (de Sa Mudaina), morí el dia 30 de Gener, als 62 anys.

Mateu Pocoví Juan (Teixidor), morí el 4 de febrer, als 67 anys.

Miquel Mayol Nicolau (de Son Font), morí dia 17 de Febrer, als 49 anys.

Francisca Bernat Bergas (Puça), morí el dia 23 de Febrer, als 80 anys.

Josep Gayà Barceló (Penya) dia 25 de Febrer, als 78 anys.

Catalina Picornell Garau (Ferrera) moria dia 26 de març, als 84 anys.

Catalina Mieras Bauzà (Faleu), morí el dia 7 d'Abril, als 73 anys (1).

Antoni Jaume Llabrés (de Ses Trinxes), morí el 10 d'Abril, als 71 anys (2)

Joana Aina Caimari Bauzà (Capitana), morí dia 17 de Maig, als 66 anys.

Cristòfol Ripoll Serra (Metge), moria dia 26 d'Abril, als 72 anys (3).

Antoni Blanch Matas, morí dia 4 de Juny, als 81 anys.

Antoni Payeras Amengual (Cocover), morí dia 7 de Juny, als 78 anys.

Joan Morlà Gelabert, (Mola), morí dia 11 de Juny, als 83 anys.

Guillem Company Gayà (Garavinet), moria dia 18 de Juny, als 90 anys.

Andreu Morey Pocoví (Bovarrí), morí dia 26 de Juny, als 69 anys.

Catalina Font Bauzà (Sineuera), morí dia 28 de Juliol, als 81 anys.

Antoni Mayol Matas (Garreta), morí dia 31 de Juliol, als 69 anys.

Mateu Gayà Bauzà (Fideuer), morí dia 1 de Setembre, als 76 anys.

Catalina Font Matas (Xisqueta), morí dia 6 de Setembre, als 80 anys.

Catalina Florit Company (Matadrina), morí dia 18 d'Octubre, als 83 anys.

Margalida Sastre Ferragut (vídua d'Esteva Molondro), morí dia 19 d'Octubre, als 84 anys.

Denisse Miralles Bauzà (neta d'Antònia Rumbet), morí dia 19 d'Octubre, tenia 2 mesos (4).

Martí Jaume Bauzà (de s'Hort), morí dia 20 d'Octubre, als 78 anys.

Gregori Nicolau Veny (de Son Barró), morí dia 8 de Novembre, als 86 anys.

Antònia Aina Ginard Company (Molondra), morí dia 14 de Novembre, als 89 anys.

Antoni Company Bonet (Foc), morí dia 27 de Novembre, als 69 anys.

Maria Bauzà Vaquer (de Gossalba), morí dia 28 de Desembre, als 68 anys.

Antònia Aina Ginard Gayà (Fustereta), morí el dia 25 de Desembre, als 93 anys.

NOTES: Núm. 1, 2, 3 i 4. No resideien a Sant Joan, però han estat enterrats en el nostre Cementiri Municipal.

Joan Company viatja a ESTATS UNITS

El santjoaner Joan Company, que l'any 1.977, va fundar la Coral Universitària i de la que n'és director ha estat convidat per la Portland State Universiti, per participar a un concert el proper dia 4 de Febrer, dirigint els cors i orquestra d'aquesta universitat americana, que intepretarà obres de Haendel i Bach.

Ball de Saló

El passat dia 18 de desembre, a la Casa de Cultura, ball de saló amb el Grup Carrutxa.

Enllumenat de NADAL

El dissabte dia 18 de Desembre fou encesa l'il.luminació de nadal, que cada any és instal.lada per aquestes dates.

Han estat incorporats alguns "mòduls" nous molt vistosos

Dinar de " QUINTOS"

Un nombrós grup d'homes i dones nats l'any 1.933, que aquest any han complit els 60 anys, se reuniren el passat diumenge dia 19 de Desembre. Estaren acompanyats pels seus respectius esposes i marits. A les 10'30 assistiren a missa i al migdia feren un dinar de companyonia a Can Tronca.

Col.lecta de CARITAS: 232.050 PESSETES

En la col.lecta extraordinària destinada a Càritas que es feu a la parrò-

quia el diumenge dia 19 de Desembre es recaptaren 232.050 pessetes

Climent Picornell i el Mirall

En el fascicle núm. 263 del dia 19-12-93, del Magazin Brisas (Gran Enciclopèdia de Mallorca) s'inclouia la nota relativa a la revista El Mirall, de la que n'és director des de la seva fundació el santjoaner Climent Picornell Bauzà.

Dos Santjoaners a "Mallorca Canta"

El passat diumenge dia 19 de desembre es féu en el Teatre Principal de Palma el concurs "Mallorca Canta", que omplí per complet el teatre.

Després de l'actuació de la Coral de Sant Andreu de Santanyí i de l'Orfeó Mayuqa, una grossa representació dels concursants "Mallorca Canta" interpretaren cançons populars amb les tonades de batre, llaurars, glosar i espol-sar garroves, on participaren dos santjoaners, ambdós col.laboradors d'aquesta revista: Gabriel Company (el Forner Boveta) i Bàrbara Matas (Cartera).

Estaven presents Joan Fageda, batle de Palma i Catalina Cirer, Consellera de governació, entre altres personalitats.

En aquesta ocasió els nostres col.laboradors que en altres ocasions han estat guardonats com a poetes, ho foren com a cantaires de tonades i cançons pròpies del camp mallorquí.

La nostra enhorabona pel guardó obtingut per Bàrbara i Gabriel.

II Concert Joves Intèrprets

Alumnes de l'Escola de Música "Mètode Ireneu Segarra" de Palma.

L'Escola de Música "M.I. Segarra", amb més de 10 anys de feina, és pionera en l'ensenyament de la música a nins des d'una perspectiva més pedagògica i d'arrelament en la nostra cultura musical. Amb aquesta finalitat es treballa el llenguatge musical mitjançant el mètode "Ireneu Segarra" basant en la cançó popular com a llengua musical-materna de l'infant i treballant

des d'un principi aspectes com l'educació de l'oïde, improvisació, harmonia, audicions. S'imparteixen classes de piano, violí, violoncel, flauta i guitarra, a més de la possibilitat de participar en la Coral Infantil o al grup d'Instrumental de l'Escola. L'Escola coordina les Corals Infantils de Mallorca i organitza les Trobades d'Instrumentalistes Infantils i Juvenils. Pertany a l'Associació de Juventuts Musicals de Palma.

M. Esperança Company Bernal,

nascuda a Sant Joan l'any 1983, estudia 2n de piano amb Ignaci Furió.

Miquel Company Bernal, nascut a Sant Joan, l'any 1980, estudia 3r de Conservatori de piano amb Conxa Oliver.

Catalina Gayà Mayol, nascuda a Sant Joan l'any 1981, estudia 2n de

violí amb Marta Biro.

Maria Gayà Mayol, nascuda a Sant Joan l'any 1980, estudia 2n de piano amb David Mohedano.

Maria Mas Estelrich, nascuda a Sant Joan l'any 1984, estudia 2n de violí amb Marta Biro.

J. Albert Miró Gayà, nascut a Sant Joan l'any 1980, estudia 4t de violí amb Lluïsa Núñez.

Francisca Payeras Rebassa, nascuda a Sant Joan l'any 1982, estudia 2n de piano amb David Mohedano.

Ferran Pizà Gayà, nascut l'any 1980, estudia 3r de guitarra amb Pere Fiol.

Escola de Música d'Aires de Pagesia.

L'Escola de Música i Solfeig neix dins el grup de balls "Aires de Page-

II Concert joves intèrprets, un estímul per l'afició musical

El Centre Cultural organitzà el diumenge dia 19 de desembre el "II Concert Joves Intèrprets", que fou seguit amb interès pels assistents que amb els seus aplaudiments premiaren els novells intèrprets per la seva afició musical.

Destacar la bona participació que sobrepassà la vintena i alguns amb gairebé 10 anys ja ens oferiren composicions populars al piano i violí.

Aquests més petits són la majoria alumnes d'una escola de Palma i que tenen entre nou i tretze anys són: Mª Esperança Company Bernal, Miquel Company Bernal, Catalina Gayà Mayol, Maria Gayà Mayol, Maria Marina Estelrich, J. Albert Miró Gayà, Francisca Payeras Rebassa, Ferran Pizà Gayà i Maria Company Morell que fou acompanyada pelseu pare Joan Company.

Actuaren els components de la part musical d'Aires de Pagesia que ens oferiren composicions de "mi-

nué". El grup el formaven: Cati Barceló Roig, Antoni Bauzà Matas, Marga Company Perez, Antònia Costa Bauzà, Antoni C. Costa Bauzà i Josep Florit Company.

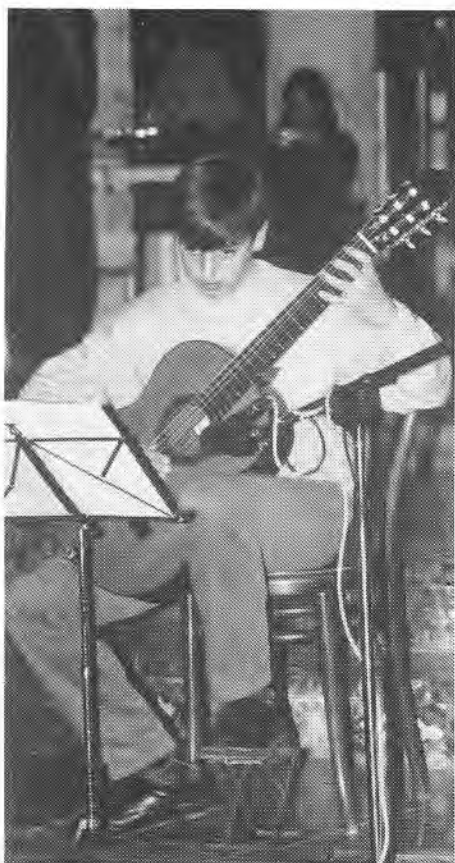
També intervingueren joves un tant experimentats per la seva vinculació a Bandes de Música com Magdalena Grisaleda Llull, Margalida Català Rebassa i Jaume Guillem Mas Gayà.

Acabà el concert amb interpretacions al piano a càrrec de Elena Bauzà Mari i Pere-Josep Barceló Bauzà, aquest ja en el darrer curs de la carrera de piano, acompanyant les intervencions de violí.

Resumint fou una vetlada agradable i que ha d'esser, sens dubte un fet encoratjador per seguir endavant, en el camí de la música i d'aquí en pot sortir un bon planter de músics santjoaners.

Joan Jaume i Nigorra

sia", que ha volgut sempre oferir unes actuacions de qualitat i és per això que des del principi ha cuidat molt la formació dels seus músics i cantadors.

Encara que la major part d'aquesta formació hagi estat enfocada a la música que fa normalment el grup de balls, l'escola no ha volgut deixar mai de banda altres tipus de composicions i

cançons.

L'evolució d'aquesta escola es demostra en el fet que s'ha passat d'uns inicis més o manco autodidactes a una escola amb professors de qualitat com és ara Eugeni Canyelles, component del grup "Sis Som" i conegut autor d'arranjaments i fins i tot de cançons pròpies.

L'Escola està formada ara per una trentena d'alumnes d'edat molt variada, des de 10 anys fins a 40, la participació d'alguns d'ells en aquest concert suposa un gran repte per a ells i una gran fita per la història de l'escola de música.

Participants: Cati Barceló Roig, Elena Bauzà Marí, Antoni Bauzà Matas, Marta Company Pérez, Antònia Bauzà, Antoni C. Costa Bauzà, Josep Florit Company.

Pere J. Barceló Bauzà, va néixer l'any 1972. Començà els estudis de solfeig i piano amb Eulèria Petit. L'any 1991 començà els estudis de 7è curs de piano amb Àngel Quevedo i harmonia amb Josep Prohens. L'any

1992 va participar al "I Concert Joves Interprets de Sant Joan". Actualment estudia al Conservatori de Palma els cursos de 8è de piano amb Àngel Quevedo, transport i repetició amb Josep Prohens.

Elena Bauzà Marí, va néixer l'any 1987, estudia piano al Conservatori de Música de Palma, L'any 1992 va participar al "I Concert Joves Interprets de Sant Joan".

Margalida Català Rebassa va néixer l'any 1975, estudia música de molt jove i té cursat 4t de solfeig, 2n de clarinet i 1r de cant coral. Toca a la Banda de Manacor.

Mª Antònia Company Morell, va néixer a Sant Joan l'any 1984. Des dels 4 anys canta a la coral Infantil de Juventuts Musicals i als 6 anys comença a estudiar violí amb els professors Francesc Sard i Marta Biro, actualment cursa 1r de piano amb el professor Damià Llopis.

M. Grisaleña Llull, nascuda l'any 1973, començà a estudiar música als 9 anys. Per ara ha cursat 5è de solfeig, 4t de flauta i 2n de cant coral, actualment toca a la Banda de Son Cladera de Palma.

Jaume G. Mas Gayà, va néixer a Sant Joan l'any 1977, estudia música de molt jove, té 4t curs de solfeig, 2n de saxofó i 1r de cant coral. Toca a la Banda de Manacor.

Tercera Edat. Trobada a la Seu

El passat dia 21 de Desembre, les Associacions de la Tercera Edat de tota Mallorca, feren una "Trobada" a la Seu, que fou presidida pel Senyor Bisbe Teodor Ubeda.

Durant aquesta trobada es va retre un homenatge al pintor Joan Miralles i fou el santjoaner Miquel Gayà Sitjar l'encarregat de donar-lo a conèixer, senyalant que el pintor Joan Miralles és una gran personalitat de la cultura mallorquina que ha "retratat" nombroses personalitats de la vida artística, cultural, política i religiosa.

Més tard va tenir lloc la celebració eucarística, que va presidir el Senyor Bisbe, que va felicitar les bones festes a tots els presents.

Sembradors d'estrelles

Uns dies abans de Nadal, els nins de Sant Joan, i suposam que de tota Mallorca, repartiren estrelles de casa en casa, donant les "bones festes" i felicitant a tothom en nom dels 227 missioners mallorquines que estan treballant per tot el món.

També a la Parròquia, durant l'acte religiós, de la vigília de Nadal o vespre de "matines", foren repartides altres estrelles amb les llegendes de "felicitat", "alegria", etc.

Uns actes i actituds senzilles però plens de significat en aquestes dates on tot ens parla de germanor.

Concurs de Betlems

Organitzat i patrocinat per l'Ajuntament i amb la col·laboració de Banca March, La Caixa i Sa Nostra, un any més fou convocat el Concurs de Betlems.

El Jurat qualificador va estar format per Maria Ferriol, Antònia Font, Antoni Gayà i Joana Matas, assistint el fotograf Antoni Gayà (Solander), els

quals després d'anotar la seva personal puntuació, decidiren concedir els següents premis:

Primer Premi: Maria Matas Sastre (Cartera)

Segon Premi: Anton-Joan Barceló Munar (de Can Parric)

Tercer Premi: Catalina Munar Caimari (de Sa Cova)

Quart Premi: Margalida Más Bauzá (de Can Esnavet)

Loteria de Nadal i altres sorteigs

Pareix esser que molt poca sort hem tingut els santjoaners amb el sorteig de la Loteria Nacional del passat dia 22 de Desembre, dita Loteria de nadal:

Dos santjoaners obtingueren premi mitjançant la "Llibreta Gegant" de Banca March. Aquests són:

Miquel Company Florit un joc "Nintendo" i **Gabriel Barceló Antich** (Paris) una "sandwichera".

El "quasi" santjoaner **Angel Navarro Rotger**, va esser agraciats amb 100.000 pessetes, a través del compte "Nómina Viva" de Sa Nostra.

Catalina Picornell Bauzá i el seu marit **Josep Ramon Esteban**, gràcies al **Club el Dia del Mundo**, guanyaren un viatge a Nova York per dues persones.

Postals UNICEF

A través de l'oficina de correus de sant joan, han estat venudes 400 postals o "critmes" de Nadal de la UNICEF (Fons de les Nacions Unides per l'Infància), durant el passat mes de Desembre.

Què és la UNICEF?

Són moltes les persones que coneixen i col·laboren amb la UNICEF. Aquí a Espanya hi ha unes 135.000 persones, homes i dones que són socis de la UNICEF.

Les seves aportacions, totalment voluntàries, permeten que els nins i ni-

nes més necessitats, especialment del Perú, Colòmbia, Bolívia, Ecuador i Venezuela puguin solucionar les necessitats més bàsiques i més importants en els aspectes de sanitat, nutrició i educació.

Amb aquestes aportacions es financen programes de vacunació, alfabetització de mares i projectes d'aigua potable, entre altres.

UNICEF, treballa en 130 països en vies de desenvolupament proporcionant ajudes als nins més necessitats.

Les necessitats agobiants que estan sofrint els països de la regió Andina, fan que UNICEF-ESPANYA, concentri la major part de les seves recaptacions i dediqui els seus esforços a l'ajuda especial de mares i nins de la zona dels Andes, allà les condicions de vida són dramàtiques: alta mortalitat infantil, necessitats bàsiques sense cobrir.

UNA SANTJOANERA CANTA LA SIBIL·LA A LA PARRÒQUIA DE SANT MIQUEL DE CIUTAT

La santjoanera Catalina Ordines Ginard, resident a Palma, on treballa com a Auxiliar sanitària a la Residència de Son Dureta, fou aquest nadal del 93, la xibitla en la Parròquia de Sant Miquel de Ciutat.

Catalina Ordines, que a més d'una exquisita poetisa (un any obtingué el Primer Premi en el Certamen Poètic "Verge de Consolació"), té una veu molt ben dotada, cantà magnificació el tradicional càntic medieval.

Catalina Ordines dirigeix tots els diumenges els càntics religiosos on participen els feligresos de la citada Parròquia de Sant Miquel.

Naixament

El passat dia 23 de Desembre, la llar de Mateu Ramon (Magistrat) i de Rosa Company, també funcionària del Ministeri de Justícia, es va veure alegrat amb el naixement del seu segon fill, al que se li ha posat el nom de Francesc.

Festes de Nadal i cap d'any

La Festa de Nadal és la festa familiar, diuem que intima per excel·lència. La nit del 24 de Desembre, o la missa de matines reuní gran nombre de persones, que omplien el temple parroquial. Un any més Catalina Barceló Roig cantà la sibil·la amb la seva veu maravillosa, amb una veu -segons el nostre criteri- molt adequada a aquest càntic. L'acompanyà la seva germana Bàrbara en el càntic de l'àngel.

La nit del 31 de desembre, fou bastant més "moguda", molta bauxa, bulla i gresca, en lloc públics, grups particulars d'amics. La gent acudeix baix del campanar per sentir les dotze campanades. Molts d'anys!.

La festa de la Sagrada Família a la Parròquia

El dia 26 de desembre, primer diumenge després de Nadal, la Parròquia va celebrar la festa de la Sagrada Família, popularment coneguda per "Sa Festa de Ses Capelletes", tota vegada que aquestes presideixen en aquest dia des de l'altar major la Festa.

També en aquest dia la Parròquia

Visita als majors i malalts per Nadal

Com en anys anteriors, el matí del dia de Nadal, un grup de la Parròquia encapçalats per la religiosa Sor Maria i alguns membres del Consell Parroquial, acompanyats per una dotzena de nines, visitaren els majors impossibilitats o malalts, per donar-los les bones festes, portar-los un poc d'alegria en aquests dies i cantar-los al mateix temps unes cançons

nadalenques, com també fer-los un obsequi adequat per les Festes de Nadal.

L'acte fou emocionant i motiu d'alegria per part dels majors que agraïren l'atenció i recordaren amb gust la seva participació activa a les Festes en altres temps. Foren més de trenta les visites realitzades en aquest acte de solidaritat.

obsequià les parelles que han complit les seves nocces d'or o d'argent dins l'any que acaba. A l'homilia el Rector mossèn Nofre Torrens destacà la importància de la família dins el món actual, prova de la qual durant l'any 1994 se celebrarà l'Any Internacional de la Família, promogut per l'IN-SERVO.

Acabada la missa, les parelles foren obsequiades amb una safata que du la inscripció: "La Parròquia de Sant Joan al matrimoni... en les seves nocces d'argent 1968-1993".

Els matrimonis d'enguany foren:

Noces d'or: 1943-1993

-Clement Picornell Garau - Maria Bauzá Font (20-X-43), que viuen en el carrer Major.

-Andreu Galmés Bauzá - Catalina Vidama Tomàs (25-XI-43) que viuen en el carrer Bellavista.

Noces d'argent: 1968-1993

-Gabriel Matas Mas - Margalida Barceló Garí (2-1-68), que viuen en el Carrer Monges.

-Antoni Torrens Vallés - Aina Costa Salom (20-1-68) que viuen a Binissalem.

-Antoni Gayà Antich - Margalida Rotger Florit (12-02-68) que viuen

en el carrer Socies.

-Francesc Gayà Rotger - Catalina Morey Sorell (15-02-68), que viuen en el carrer Fra Lluís Jaume.

-Francesc Gayà Bennassar - Joana Morey Sastre (16-04-68) que viuen a Palma.

-Bernat Serra F. Altamira - Maria del Pilar Oliver Gayà (2-05-68) que resideixen a Mèxic.

-Josep Jaume Salom - Magdalena Bauzá Bou (21-05-68) que resideixen en el Carrer Bons Aires.

-Simó Bonet Adrover - Maria Company Company, que resideixen a s'Alqueria Blanca.

-Joan Barceló Morey - Isabel Matas Mas (10-10-68) que resideixen en el carrer Lluna.

-Joan Barceló Company - Magdalena Bover Gelabert (17-10-68), que resideixen en el carrer Monges.

-Francesc Bover Gelabert - Maria Bauzá Alzamora (14-11-68) que resideixen en el carrer Bellavista.

Acabat l'acte les parelles i un representant de la Parròquia visitaren el matrimoni Jaume-Bauzá (Pep Gorrera - Magdalena Lligadeta) i els feren l'entrega de l'objecte en un acte ben emotiu, tota vegada que no pogueren assistir al temple.

BALANÇ DE LA PARRÒQUIA

El Balanç de la Parròquia referit al finalitzar any 1.993, i que anualment és presentat el dia primer de gener (Festa de Cap d'Any) enguany fou presentat per un membre del consell parroquial. Hi ha que dir que a altres parròquies amb més manca de personal, és cosa habitual que aquest Balanç sigui presentat per un seglar. Tota vegada que si consideram que l'Església és de tots i sentim aprecí per ella, els feligresos que formam aquesta comunitat de creients, ens correspon col.laborar en la mida de les nostres possibilitats a les activi-

tats que es desenvolupen, fent costat al Rector, perquè pugui dur endavant la seva tasca pastoral i procurar així que la Parròquia estigui ben atesa i més quan el mateix Rector ha de compartir dues parròquies com és el cas de Mossèn Nofre Torres. No obstant, això aquí a Sant Joan, amb l'ajuda de Mossèn Gabriel Ferriol, podem dir que la nostra parròquia sí està en condicions de donar un bon servei als feligresos. Així doncs vegem com ha estat el balanç de l'any passat.

ENTRADES

Serveis (almoines misses).....	517.200
Rentes (Bar Centre)	18.000
Interessos	46.811
Colectes ordinàries.....	717.477
Donatius-almoines	762.346
Altres aportacions	69.755
Quotes-finançament Església.....	439.000
Diversos (Colectes: Caritas, Fam, Domund)	1.605.502

Total entrades.....4.176.091

SORTIDES

Compres.....	130.350
Personal - Despeses	958.000
Conservació	925.445
Adquisició i obres extraordinàries	402.350
Despeses - Funcionament	30.294
Activitats pastorals.....	68.597
Altres despeses.....	91.350
Diversos (Colectes, Cáritas, Fam, Domunt...)	1.605.502

Total sortides.....4.211.888

Saldo any anterior 1992.....	2.117.048
Total entrades 1993.....	4.176.091
Total entrades resultants (1.993 i anterior).....	6.293.139
Total sortides 1.993	4.211.888
Saldo positiu a 31-XII-1993.....	2.081.251

El capítol de "Conservació" i "Adquisició i obres extraordinàries" inclou les obres realitzades, entre les que s'hi contemplen:

- Acondicionar un confessionari a Consolació
- Construcció de l'escala que dona accés a l'aparcament de davant el portal major a Consolació

- S'ha contribuït a l'edició dels tres llibres "Parròquia de Sant Joan 1.900 -1.993", "El Pujol de Consolació" i "Catàleg del Museu Parroquial".

Com cada any s'han fet obres de millora i conservació als edificis del temple Parroquial, al Santuari de Consolació i al Casal de la Rectoria.

Necrològiques

Antònia-Aina Ginard Gayà (Fustereta), va morir el passat dia 25 de desembre, festa de Nadal, "un dia ben assenyalat", a l'edat de 93 anys.

Ella nasqué l'any 900
22 de juliol
i a 5 mesos i 9 dies
va passar a dins s'any nou.
Era l'any 1901
des calorós juliol
que es primer any celebrà
i des de llavors ençà
sa centura du es control
i no se sol equivocar.

Déu li va dar llarga vida
perquè pogués practicar
infinitat d'obres bones
que Ell molt bé sol pagar
perdonant nostres misèries
i dant un feliç benestar
a un cel que té promès
en el qui bé sap obrar.

Conscient de les necessitats que tenien les Missions de Ruanda, fou una de les primeres benefactores d'aquesta

obra del Pare Agustí Martí.

Per nosaltres fou bona mare d'aquelles que es porten bé per això es meresqué esser molt apreciada.

Amb aquests vers, fets per la seva filla Catalina, queda resumit l'apreci que li professaren els seus fills i els que més la tractaren.

Es va casar l'any 1918, a l'edat de 18 anys, amb Joan Jaume Gual (Jordà de Ses Parres), de 36 anys, peó caminer d'Obres Públiques, descendent de Fra Lluís Jaume, que segons testimoni de la seva filla, era un home de bons sentiments i recta consciència. Baldament la diferència d'edat, fou un matrimoni que es respectà mútuament. Varen viure 50 anys a Calicant conrant la terra. Tengueren cinc fills, dos dels quals moriren essent infants. Quan morí el seu fill Antoni, (el popular Toni de Calicant) als 60 anys, s'endugué una forta sabatuda, però a pesar de tenir molts d'anys i poca salut, es tornà a revestir de coratge i fins als 92 anys tornà seguir les seves activitats. Tenia gran afeció a cuidar les plantes de jardí i de l'hort, que tenia a "baix de la vila". Li agradava alegrar la família i algunes amistats amb algun producte dels que ella havia cuidat. Durant el dia, a "baix de la vila", sempre la trobaven fent feina o resant el rosari. Després els vespres es dedicava a fer randa. Com a randeria ha deixat als seus recordances molt agradoses. També va esser una excel·lent cuinera i molt a-tenta amb la gent.

Aquesta és, molt abreviada, la biografia que ens ha facilitat la seva filla Catalina.

Maria Bauzà Vaquer (de Gossalba), va morir el passat dia 28 de Desembre a l'edat de 68 anys, després d'una llarga i penosa malaltia, que Maria va sebre dur amb gran coratge i enteresa. Sorprenia i admirava la seva fermesa davant la idea de la mort que ella sabia havia d'arribar dis un curt termini.

Descansi en pau la difunta i rebin el nostre condol el seu marit l'amo Guillem, els seus fills Miquel i Amador i les seves filles polítiques Antònia i Catalina i nets i altra família.

Emotiu Funeral en memòria de Magdalena Bauzà Bou

Després d'una llarga i irreversible malaltia, el passat dia 8 de gener va morir a l'edat de 45 anys, Magdalena Bauzà Bou, una dona servicial i entusiasta (animosa) que va contribuir a la creació del Club de Voleibol de Sant Joan en els anys 80 i que fou una activa participant en fonamentació de les festes de la Penya Motorista. L'esperit (caràcter) amable d'aquesta dona va fer que tingués l'apreci de tots els veïns del poble, motiu pel que les exèquies i funeral foren actes multitudinaris. Nombrosíssimes corones i rams de flors acompanyaren el darrer viatge de Magdalena Bauzà.

Joan Jaume Nigorra

FESTA DE SANT ANTONI

El passat diumenge dia 16 de gener, se celebrà la Festa de Sant Antoni.

Al matí a les 10'30 a la Parròquia tingué lloc un Ofici solemne en honor

de Sant Antoni, pronunciant l'homília el Rector Mn. Nofre Torres.

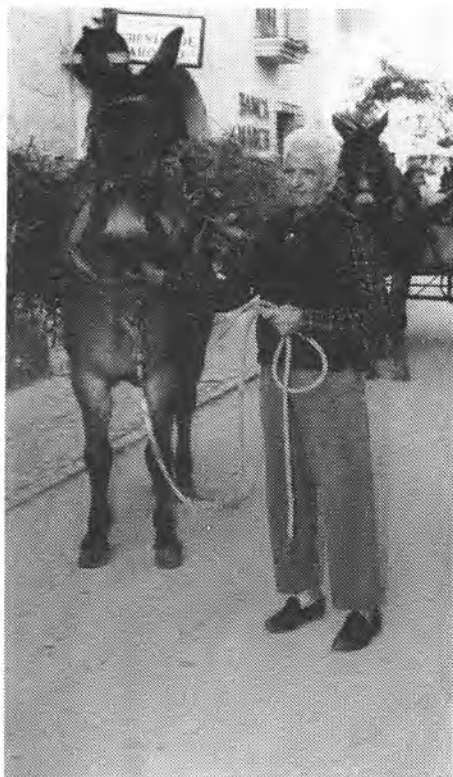
A les 3'30 del capvespre, la Banda de Cornetes i Tambors del Centre Cul-

tural, desfilà pels principals carrers.

Seguidament en el carrer Jaume Mas Noguera, es concentraren les carrosses, grups i bísties, que seguida-

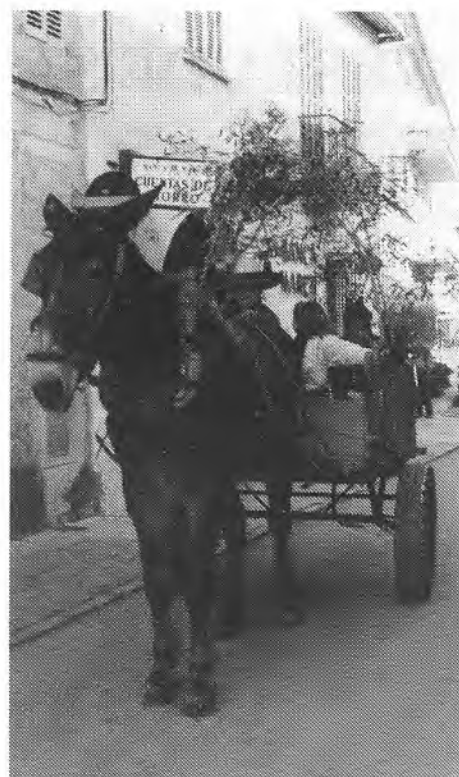
ment desfilaren per davant la imatge de Sant Antoni, situada damunt el graó del portal lateral de l'església.

La Societat Colombòfila feu una amollada de coloms, seguint altres carrosses, grups, i animals.

Entre les carrosses hi havia la presentada per l'Associació de la Tercera

Edat, els "Quintos", estaren presents amb dues carrosses i una sèrie de particulars en carros endiumenjats. Cridà l'atenció un mul portant dos feixos de llenya amb uns ormeigs anomenats bast, pital i tafarra i que inclús molta

de gent major desconeixa. El conductor de la bístia "vestia" uns cuxals, una peça de roba que els nostres avantpassats utilitzaven, per feina, sobretot per fer garbes. Els cuxals és una mena de davantal que "protegia" els calçons.

Gràcies a l'amo Marc Vidal poguérem veure dues curiositats, l'ormeig de la bístia i la peça de roba de l'home, que sols es troben descrites en els llibres i segurament a qualque museu etnològic.

A les 6'30 del matí capvespre sortí el dimoni acompanyat de la colla de xeremiers de Sant Joan i dels joves flabiolers, començant l'encesa de foguerons i la bauxa, que durà fins a la matinada del dia 17, que a Sant Joan va ésser laborable.

Una festa de Sant Antoni, participada i que deixà satisfets a la gran majoria.

RESTAURANT SA TORRE DE S'AIGO

El diari Última Hora del dia 13 de Gener, a la secció "Guía de la Diversión", duia una nota que a continuació transcrivim; degudament traduïda:

Si voleu provar "autèntica cuina mallorquina casolana", el Rte. Sa Torre de S'Aigo de Sant Joan, li ofereix una carta extensa en aquesta varietat, amb plats tals com "llengua amb tàperes", "Escaldums d'indiot i pollastre", "Carxofes farcides de bacallà"..., una cuina dirigida per madò Catalina.

Comentaris sobre la Festa de Sant Antoni

Damunt Damunt, que es defineix com a "Revista d'Informació Local" no té per costum fer "judicis de valor" sobre els esdeveniments que passen en el poble, limitant-se aquesta Redacció a donar-ne compte.

Sense voler entrar en cap polèmica, en aquesta ocasió, sí hem escoltat els comentaris sobre la Festa de Sant Antoni, motiu pel qual volem fer-nos ressò de les opinions o preguntes contradictòries que hem escoltat, que, resumides, són les següents:

-L'Ajuntament i Parròquia "consensuen" la festa que organitza l'Obreria de Sant Antoni?

-L'Obreria de Sant Antoni quina és la seva feina?

-Per què és dia laborable el 17 de Gener, quan la majoria de pobles veïnats, i de la comarca, és diu festiu?

Ametllers en flor

Pareix que aquest any 1994, algunes coses ens vénen primerenques. En el moment de tancar l'edició de D.D. del mes de gener, la gran majoria d'ametllers que hem vist, estan completament florits. Els refranys, altre temps tan "venerats" són de vegades un poc "negatius". Esperem que no es complesqui el que "la flor de gener no ompl un paner". Mentrestant si sortiu de casa vostra, anau al camp o des de dins el mateix cotxe podeu gaudir aquests dies d'un espectacle meravellós: Els ametllers en flor, i si són afeccionats a la fotografia podeu treure unes belles fotografies.

Donants de sang

Amb la finalitat de facilitar la periòdica donació de sang, l'equip mòbil del Banc de Sang de Balears, el

passat dia 19 de gener es va desplaçar a Sant Joan, per realitzar la recollida de sang. Dies abans d'aquesta data, Víctor Gistau, President del Banc de Sang, adreçà una carta a tots els donants convidant-los per tan humanitari acte.

Depuradora

Ens informen des de l'Ajuntament que les obres de la depuradora estan acabades, això com asfaltat el petit vial que, des de la carretera, condueix a la depuradora. S'està pendent de la instal·lació de GESA, ja que la maquinària de la depuradora precisa d'una corrent de 380 volts.

Penya ciclista Sant Joan

El passat mes de desembre es va reunir els socis de la penya ciclista Sant Joan, per formar una nova junta directiva, aquesta junta directiva queda formada de la següent manera:

President.- Antoni Gaia Gaia
Vic. Pres.- Bartomeu Català Bauzá
Secretari.- José Francisco Díaz Gayubo.
Tresorer.- Antoni Ferriol Gomis.
Contable.- Juan Bauzá Dalmau.
Vocals.- Antoni Xavier Mas Jaume.

Jaume Jaume Pou.

Antoni Matas Mas.

Pep Gaia Gaia.

Antoni Gaia Gaia.

Aquesta nova Junta directiva ten amb un principi tornar realitzar una etapa del Pla de Mallorca, en el nostre municipi, que començarà dins el mes d'abril.

En aquest mes de gener s'està realitzant un curset de Director Departiu Provincial de Ciclisme, en el que l'estan realitzant dos santjoaners, que són, Pep Gaia i Nino Company.

Esperam que la penya ciclista de Sant Joan, torni a ser una entitat amb força, com va esser fa un grapat d'anys, d'aquí els volem donar coratge i força a tot aquest equip nou perquè duguin el ciclisme de dins Sant Joan el més alt possible.

N.C.

A la meva mare

Nadal del noranta-tres
serà data senyalada
aquest dia ens despedirem
de mumareta estimada
que els seus noranta-tres anys
era molt apreciada
que Déu la tengui en el cel
i amb els seus s'hagi abraçada.

Una mare és un tresor
que no se pot comparar
amb cap altre de la terra
perquè és el més gran que hi ha.

Pels fills ella es destegina
cavilant el que pot fer
i com tal que ells es trobin bé
cap sacrifici escatima
això és s'interès primer,
si són conformes els estima
i si no ho són tant, també.

Catalina Jaume de Calicant

pels fillons pasta d'amor
i de perills sempre ens lleva.

Mumare? on sou mumare?
a l'empar nostre prest ve
ves, jo ho arreglaré ara
veuràs que quedaré de bé
com que el seu no té tara
deixa de mans són de fer.

Ella amb taula posada
veure-mos a tots gaudeix
complaent i afalagada
fent plats, a tots serveix
sense reposar i encantada
posar d'alt l'altar mereix.

Quan la salut li flaqueja
treu forces, sense haver-n'hi
per dins ca seva feineja
sap que els fills han de venir
i més ferma que una retxa
tot pels seus poder gaudir.

Bàrbara Matas Sastre.

(1) Dedicat a Catalina Jaume de Calicant de tot cor, amb motiu de la mort de la seva estimada Mare, que en el cel sia.

Nadal del 93

Es matrimoni, el dimoni i Sant Antoni

Quan dins es matrimoni
no hi té lloc sa comprensió
menys lloc hi té es perdó
i pareix que hi reina el dimoni,
no hi faceu pus cerimoni
s'ha acabat s'estimació
i no és capaç d'arreglar-ho
ni el gloriós Sant Antoni

Anònim.

Poema a una mare

De fet és inexpresable
quan una mare se mor
són natural suau i amable
que en fa esqueixos nostre cor
mumareta dolça i afable
en molt més valor que l'or.

Camuflant nostre mancança
de petits fins que ho som grans
cor ple de pau i esperança
es desfà pels seus infants
en fets i ulls de bonança
agombola sense espants.

Per bé dels seus tot ho fa
pas a pas, dona son vida
tot ho vol perfecte i clar
de lo més bo sense mentida
de la boca es lleva es pa
donant-se a tots espargida.

Del cor em surt l'expressió
dient ¡mumareta meva!
en contratemps o amb dolor
desvetllar-se és cosa seva

Les gloses del forner

Se veu que es meu poble va
en sa crisi nacional
tambaletja es capital
i se queixa es ciutadà
i a s'hora d'il.luminar
per ses Festes de Nadal
aquell que fa es pardal
sempre a les fosques està.

De ca nostra a Can Tià
enguany no han posat s'estrella
hermosa com a donzella
que es troba a punt de casar
es qui la vol contemplar
davant tanta meravella
llavors es cos se desgavella
i eixampla es potons s'ullà.

Al manco han arribat
en es cantó d'En Jordà
i jo que me vaig queixar

de s'estrella l'any passat
a les fosques m'han deixat
i me trec els ulls de mirar
només per estalviar
un fil d'electricitat.

Tot el meu agraïment
an es batle vull donar
que enguany m'han tornat deixar
badant sa boca an es vent
se veu que s'Ajuntament
no me vol il.luminar
i és que em podia enrampar
perquè enrampa es corrent.

Si deix ningú agraviat
deman perdó un altre pic
ja fa massa pics que dic
que me trob desconsolat
si a cap persona he faltat
tant si és pobre com si és ric
disposau d'un bon amic
i dispensau un "cap quadrat".

Gabriel Company
(Forner Boveta)

Recordant el sentiment popular de nostra compartida Magdalena

A davant la teva mort
es poble quedà desfet
es cas que feren de tu
és símbol de desconhort.

Després d'un penós procés
és trist haver-se'n d'anar
essent bastant jove encara
i pensar que ha de deixar
els sers que més estimava.

Aborroneu pensar-ho
per això és que se commou
tota sa població
sempre que passa algun fet
de semblant condició.

Que Déu li hagi reservat
en el cel gran galardó
que nostra Mare del cel
doni resignació,
a tots els qui l'estimaven
i sostinguts pel seu auxili
recobrin força i valor

Catalina Jaume de Calicant

Súplica a Sant Antoni

Protegiu vostres devots
Sant Antoni gloriós
guardau-los de tot perill
dins aquest món ruïnós
i mirau amb benevolència
els qui vos té per patró
i en acabar l'existència
sigau nostre defensor
i els que han sortit d'aquest món
duent vostre nom escrit
que per vostra intercessió
el cel hagin conseguit
a l'eterna mansió
del nostre Déu infinit.

Catalina Jaume de Calicant.

Una cosa molt gelosa

Diven que a Estats Units
els homes estan assustats
per por de quedar "afaitats"
quan se troben adormits.

Anònim.

Es "Forat" des Banesto

Es Banesto en so "forat"
no m'ha llevat d'es dormir,
és grossa que no té fi
sa meua tranquil·litat,
res hi tenia posat
i res m'ha tocat es "perdre-hi",
en tant de temps de patir
amb això hauré estat sortat.

Gabriel Company
(Forner Boveta)

En memòria de Maria de Gosalba

Per llarg i penós procés
que ella i els seus han passat
que Déu la tengui en el cel
en felicitat eternitat
i hagi trobat s'alegria
que en el món li ha faltat.

Tothom sap que Na Maria
era de bon manament
pels fills va ésser bona mare
i per s'homo esposa excel·lent
que l'hagi ben acollida
nostre Déu Omnipotent
i que tots es qui l'estimaven
es trobin reconfortats
i rebi sa recompensa
des mals moments que han pas-
sats.

Catalina Jaume de Calicant

CARTES AL DIRECTOR

Sr. Miquel Florit Huguet, director de la revista DAMUNT DAMUNT

A la revista de la vostra direcció,
núm. 30, del novembre de 1993, a-
paregué dins la secció de *Notícies
locals* un article titulat *El magazin
Brisas i Sant Joan: Maià i Mel i Su-
cre*, en el qual transcrivíeu dues veus
de la *Gran Enciclopèdia de Mallor-
ca*. Hem de dir que ens agrada molt
la divulgació del contingut de l'En-
ciclopèdia i per aquest motiu us vo-
lem felicitar. Però a la transcripció
de la veu Meià, vós posàveu "*Maià
(no Meià)*", sense especificar el per-
què del rebuig de l'accepció amb
"e". Per això, i una mica sorpresos
per aquesta correcció, us volem acla-
rir que les dues formes són correctes,

però que els estudiosos recomanen la
forma Meià.

Així, el nom de Meià o Maià, a
més de designar un llinatge català, és
un topònim que denomina diversos
nuclis de població de Catalunya i u-
na possessió de Sant Joan. Pel que fa
a l'etimologia, els lingüistes coinci-
deixen a dir que es tracta d'un mot
d'arrel llatina. Segons el *Diccionari
català-valencià-balear*, d'Antoni
Maria Alcover i de Francesc de Bor-
ja Moll, la grafia d'aquest nom és in-
certa perquè podria provenir de
Manlianus, del nom personal **Man-
lius**, que significa 'Manli'; de **Maia-
nu**, derivat de **Maius**, 'maig', o de

Medianu, de **Medius**, 'mig'.

Francesc de Borja Moll, en el tom I del diccionari, en el capítol introductori, quan esmenta l'estructura dels articles de l'obra, aclareix que: *El mot cap d'article es posa en majúscules negres, en la seva forma ortogràfica normal (i si té variants importants que hagin de sortir dins l'article, s'afegeixen a la principal abans de començar les definicions)*. En el cas concret del nom que ens ocupa apareix: **MEIÀ** o **MAIÀ**, en aquest ordre i no a l'inrevés...

D'altra banda, Joan Coromines, en el *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, solament fa esment de la darrera interpretació -excepte per a Maià de Montcal (la Garrotxa) -que prové de **Manlianus**-, per la qual cosa defensa la forma Meià a l'hora d'escriure tant el llinatge com la resta de topònims indicats al començament.

Finalment, Josep Mascaró Pasarius, en el *Corpus de Toponimia de Mallorca*, li dóna entrada en la forma Meià, i a més de tornar citar que el nom pot derivar de **Manlianus** o **Medianu**, en transcriu la següent glosa:

"Jo me vaig llogar a Meià
a segar una escarada
de blat, de xeixa i civada
i me fan taïar es canyar"

De resultes d'aquestes interpretacions, creim que la tendència a l'hora d'escriure el nom de la possessió del terme de Sant Joan, ha d'esser Meià, encara que també pot esser acceptable la forma Maià, però no l'única ni molt menys la millor.

Arnau Company Matas i Bernat Campins Llabrés, redactors de la Gran Enciclopèdia de Mallorca.

Un rellotge de sol canònic a Consolació?

Al portal que dóna a la clastra de la capella de Consolació, que com és ben sabut és l'obra més antiga de l'església, datant les parts primitives del segle XV, es pot veure un petit i humilíssim rellotge de sol, sense busca, constituït per un semicercle de 137 mm. de radi, gravat a damunt la pedra del portal; no duu cap llegenda, ni tan sols els nombres de les hores, sinó just les línies horàries encerclades per la d'una circumferència.

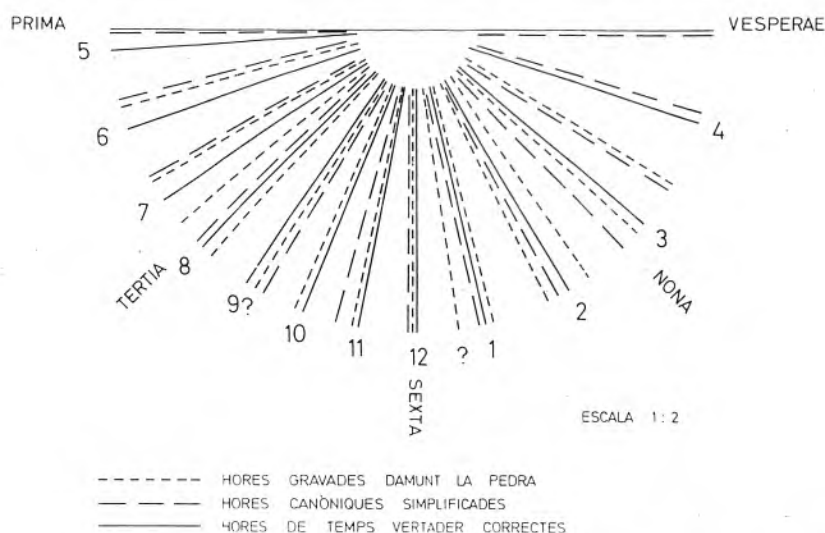
A primera vista sembla que es tracta d'un rellotge "canònic", malgrat per l'època en que podria estar dibuixat, com a data més primerenca, ja aquests rellotges, propis de l'Alta Edat Mitjana ja no es construïen. Com és sabut aquests rellotges canònics tenien per a principal objecte senyalar les hores dels resos monàstics i estaven disposats de mode que donassin les hores temporàries o romanes (prima, secunda, tertía...)

La curiositat per a conèixer quin tipus d'hores donava aquest petit i humil rellotge em va dur a determinar la declinació del mur, de 25'3". Est, i, tot seguit, a calcular quines serien les hores de temps vertader. D'aquesta manera es va poder dibuixar a damunt un mateix planell els tres tipus d'hores que correspondrien i que es poden veure el dibuix adjunt: les hores gravades a damunt la pedra de la capella, les hores canòniques simplificades, és a dir repartint-les al semicercle, i, en definitiva, les hores vertaderes calculades per a la declinació del mur.

D'una observació atenta de les línies gravades se desprén que n'hi ha dues de dubtoses; són les que corresponen a les nou del matí i entre les dotze del migdia i la una de la tarda; de totes maneres han estat recollides al dibuix adjunt.

Si comparam les hores gravades amb les hores de temps vertader s'observa, admetent una relativa aproximació, que les hores de les nou, les deu, les onze, les dotze i la una coincideixen sensiblement; que se comencen a separar les de les vuit i les dues, i que ja són totalment diferents les de les cinc, sis i set del matí i les de les tres i quatre de l'horabaixa; es precis, a més a més, prescindir de dues hores que són inassignables. Si comparam les hores gravades amb les hores canòniques es pot veure que coincideixen sensiblement les de prima, secunda, tertía, quarta, sexta, séptima, décima i vesperae; s'aparten relativament les de les hores quinta, octava i nona i que no hi ha cap hora que es diferenciï d'una manera absoluta, com en el cas anterior emperò resulten tres hores sobrants inassignables de les total considerades.

A la vista d'aquests resultats fa mal fer un judici a causa de les hores sobrants, tres damunt catorze a la comparació amb el rellotge canònic i dues damunt catorze a la comparació amb el rellotge de temps vertader; però prescindint d'aquestes hores sobrants resulta una major coincidència amb el rellotge canònic que amb el de temps vertader per tal que, en el canònic hi ha vuit coincidències d'hores amb tres aproximacions, i cap hora totalment diferent, mentre que comparant amb el de temps vertader just trobam cinc coincidències amb dues aproximacions i cinc hores totalment diferents. Cal considerar una tercera hipòtesi consistent en que es va tractar de fer un rellotge de sol declinant amb els mètodes usuals, però es va errar la col·locació de la busca posant-la més empinada del que tocava; amb aquesta situació les hores pròximes al migdia no experimenten gaire variació, mentre

que les extremes sí, i aquesta circumstància, d'una manera qualitativa, es pot apreciar al rellotge. Com-sevulla, aquesta variació es produeix d'un mode més aviat anàrquica i fa dubtar seriosament de l'encertat d'aquesta hipòtesi.

En suma, jo m'inclin a pensar que es tracta d'un rellotge canònic

tardà, fins i tot modern, pot esser corregit posteriorment per persones inexpertes -el que explicaria l'existència d'hores sobrants- que, degut a la important declinació del mur, pot comportar importants desviacions de les línies horàries. Si es pensàs en la restauració d'aquest rellotge reposant-li la busca, pot esser

el més indicat fos posar aquesta horitzontal però a dins la meridiana (és a dir amb la direcció Nord-Sud) - amb la qual cosa es garantitzen les hores de sortida i posta de Sol i les properes al migdia- i profundir les línies de les gravades pròximes a les hores canòniques, deixant la resta tal qual estan com a testimoni històric si cal. A més a més seria convenient gravar el nom de les hores canòniques i, d'aquesta manera, quedaria el rellotge molt probablement amb la situació d'ús primitiva. Se disposaria així d'un rellotge canònic, raríssim per aquí -per no dir que no n'hi ha cap històric a Mallorca- ja que per la data de la conquesta pels cristians a 1229, en que aquests tipus de rellotge ja no sovintejaven és lògic no trobar-los. Els responsables tenen la paraula damunt aquesta proposta.

Rafel Soler i Gayà.

Suggerències per a...

Convertir l'alegria en un hàbit

*Procurar que cadascú se senti important i útil dins la família, a l'escola, en el grup: que sigui apreciat i que compti per als altres.

*Sentir el goig de les petites coses de cada dia: el descans, el diàleg en família, el contacte amb la natura, la diversió sana... però moderant les exigències i els desigs. Cercar ansiosament les satisfaccions condueix a la pèrdua de l'equilibri i de la vertadera alegria.

*Pensar sempre en positiu. Que el passat negatiu o la inquietud pel futur no ens impedisqui viure el present en pau i harmonia.

*Aconseguir que la nostra ocupació o feina sigui la font de l'alegria. La feina no és sols expressió de la nostra vitalitat, intel·ligència i capacitat; amb la feina aportam a la

societat contribuïm de forma directa al benestar integral dels altres.

*Fomentar, cada moment, sentiments de conformitat, d'alegria dins la realitat quotidiana. Darrera cada ombra sempre hi ha llum. L'alegria ens acompanyarà quan tinguem l'hàbit de descobrir la part bona de les coses.

*No et conformis amb sentir l'alegria dins tu, contagia-la als qui viuen al teu costat, amb paraules, actituds i gestos.

*Aprèn a no perdre un instant lamentant les coses que no tenen remei, com la guerra rompuda, o un dia que plou o el cotxe que s'ha espanyat o una malaltia que no té cura... Accepta-ho. Una actitud de rebel·lió i disgust et privarà de viure content.

*Fe de l'alegria la teva companya feel; ja que és sens dubte, l'ingredient principal de la salut física, mental i psíquica.

Bernabé Tierno,
Los valores humanos.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

HORARI AL PÚBLIC

De dilluns a dijous: de 18 a 20 h.

Divendres: tancat

Dissabtes: de 10'30 a 12'30 h.

Serveis: Préstec i consulta de llibres i revistes.

Novetats: Durant el passat mes d'Octubre arribaren 600 nous títols.

També un petit nombre de compact-discs (música clàssica i actual) i alguns vídeos, entre els quals hi ha Joan Miró i Josep Mª Llompart.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Antoni Ferriol Martorell i el futbol

L'entrevistat d'avui, Antoni Ferriol Martorell, és una de les "joves promeses" que hi ha dins el panorama no massa esplendorós de l'esport local.

-A quina edat començares a jugar a futbol?

-Vaig començar en la categoria Benjamí jugant amb el Sineu. De Benjamí vaig passar amb el Petra, jugant dins la categoria Aleví.

-Quina va esser la següent etapa?

-Durant un any vaig jugar de cadet amb el Vilafranca, tornant la temporada següent amb el C.D. Petra on vaig jugar com a juvenil, encara que em pertanyia esser inclòs com a cadet. Els darrers mesos de la temporada 91-92, una vegada haver acabat el torneig dels juvenils, vaig jugar amb l'equip de Primera Regional.

-Qui va esser el teu "descobridor"?

-L'entrenador del Sant Francesc va venir a Petra unes quantes vegades per veure'ns jugar. Per aquest motiu vaig esser convidat per anar entrenar amb el Sant Francesc, començant una nova etapa de la meua vida.

-Quin temps jugares amb el Sant Francesc?

-Vaig fitxar i jugar amb el Sant Francesc la temporada del 92-93.

-On estàs jugant actualment?

-Actualment estic jugant amb el C.D. La Salle. Pep Sansó entrenador i Xavi Figuerola com jo, tots tres procedents del C.D. Sant Francesc fórem fitxats pel La Salle, un equip que com el Sant Francesc, CIDE i Mallorca.

-Ha estat una bona experiència aquesta darrera etapa?

-Sí, perquè a diumenges alterns (un diumenge sí i l'altre no) sortim fora de Mallorca a jugar amb equips

peninsulars.

-Sempre has jugat a la mateixa posició?

-No, primer jugava de davanter, després vaig passar a defensa i actualment estic jugant de mig... encara que em va bé tot.

-Has tingut cap lesió greu?

-No, sols esguinces...

-Tens altres afeccions?

-M'agraden tots els esports. He jugat o practicat el tennis, futbol, bàsquet... Durant una temporada

vaig participar en les sortides que organitzava el Club Ciclista Sant Joan.

-Exigeix molts de sacrificis l'esport a un jove de la teua edat?

-Sí, sobretot quan s'està estudiant... D'altra banda fora tabac, licor...

-Una darrera pregunta: el Madrid o el Barcelona?

-El Madrid!, per a tota la vida, sense comentaris.

Miquel Florit Huguet.

Margalida Company Bauzà, fisioterapeuta

La finalitat primordial de tota entrevista, és -mitjançant unes preguntes i unes respostes, donar a conèixer a la persona entrevistada o les seves opinions o impressions sobre temes concrets.

El primer sorprès en l'entrevista d'avui ha estat "l'entrevistador". Ens ha sorprès la naturalitat, senzillesa i simpatia de Margalida Company Bauzà, la filla darrera de Gabriel Company i de Maria Bauzà, que va néixer en el carrer de l'Arraval, núm. 16 i és d'altra banda quasi una desconeguda per a molts de santjoaners.

-Quins són els estudis que has realitzat, o sigui, la teva especialització?

-Durant tres anys vaig estudiar a Barcelona la Diplomatura de Fisioteràpia.

-Posteriorment has ampliat aquests estudis?

-Sí, vaig fer la Llicenciatura en Fisioteràpia a la Universitat Lliure de Brusel·les, a Bèlgica, durant dos anys.

-Per què anares a estudiar a Bèlgica?

-Perquè a Espanya, encara no es fan estudis per obtenir la llicenciatura.

-Hi ha bons professors a Brusel·les?

-Es diu que a la Universitat de Brusel·les hi ha els millors professors del món en aquesta especialitat... De fet els professors belgues van a donar classes al Canadà...

-Estant a Bèlgica tingueres dificultats amb l'idioma?

-Havia estudiat el francès quan anava a l'Institut i durant els tres primers mesos sí que en vaig tenir. Gravava les classes en cassette... fins que vaig dominar l'idioma...

-En dos anys d'estar per allà supòs que ara el parles a la perfecció?

-Et contaré una anècdota. Un dia que vaig venir de vacances em vaig quedar dormida a la camilla i somniant en veu alta, parlava el francès.

-Quines malalties o molèsties preveu o cura la Fisioteràpia?

-Moltes, l'artrosi, les malalties d'ossos i de les articulacions, malalties musculars, pulmonars, malalties del sistema nerviós" hemiplegies, tetraplegies, problemes circulatoris, etc. tant si és de naixement com si és d'accident.

-Hi ha a Espanya molts de Fisioterapeutes que hagin fet la Llicenciatura?

-Som la primera espanyola que és llicenciada en Fisioteràpia.

-Els fisioterapeutes són massatgistes?

-No, els fisioterapeutes no són massatgistes, però sí donen massatge, entre altres coses.

-Hi ha intrusisme dins la vostra especialització?

-Bastant... encara que hi ha que reconèixer que hi ha moltes tècniques o

"secrets" per curar, que mereixen el respecte dels professionals. Per curar no sempre és necessari tenir un títol o diploma.

-Què opines de les herbes i plantes curatives?

-És un sistema (mètode) curatiu molt estès. Jo mateixa he aplicat emplants fets a base d'herbes duites de fora. Concretament d'unes herbes duites de Galícia, i que s'empra com a anti-inflamatori.

-Qui et va ensenyar aquesta recepta o "coca"?

-La vaig aprendre d'un home sense la titulació de fisioterapeuta, però que és naturòpata i un gran preparador físic; ha preparat molts d'atletes olímpics, ja que ha estat a cinc olimpíades. Entre els seus deixebles estan els fisioterapeutes de la selecció espanyola de futbol i del basquet, entre d'altres.

-Tornem als estudis. Com es diu la teva "tesina"? Com es titula la teva tesina?

-És un nom molt llarg: "Trellat experimental de la hemodinàmica dels membres inferiors després de l'aplicació del B.G.M."

-Has estudiat amb beques?

-No he estudiat sense cap beca, sols l'ajuda de la família que mai m'ha faltat.

-Baldament les dificultats de l'idioma i de viure enfora de la família, sabem que tingueres unes bones notes...

-Sí, em va anar bé...

-Ets massa modesta Margalida, encara que tu no ho diguis sabem que acabares el primer curs amb la nota de "notable" i el curs final amb la nota de "sobresaliente", però deixem aquest tema ja que tu no en vols parlar... La pregunta que et vull fer es: era molt diferent l'ambient d'allà?

-El clima és més fred, però la cuina se sembla un poc a la d'aquí, sols que allà s'empra la mantega en lloc de l'oli.

-Acabats els estudis, has tingut ofertes de feina?

-He tingut i tenc unes quantes ofertes de feina. De moment estic treballant a la Mútua Balear des de fa tres mesos.

-Projectes per al futur?

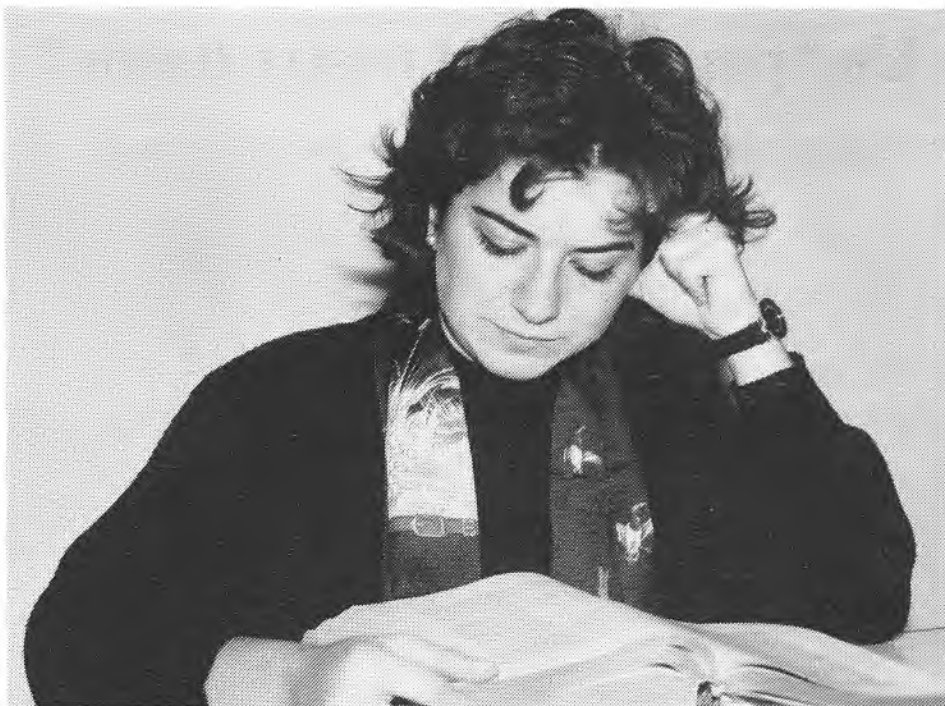
-A partir del proper mes de Febrer començo a donar classes com a professora de l'Escola Universitària "Gimbernat" de Barcelona.

-En poc temps has passat d'estudiant a professora...

-Sempre es poden ampliar els coneixements. Estic anant a Nimes (França) per perfeccionar una nova tècnica anomenada **Shoer** (nom del professor) que consisteix amb una tècnica de manipulacions molt suaus, que abarca unes quantes rames dirigides tant a esportistes com a la gent de la tercera edat, entre altres.

-A Espanya anam un poc endarrerits en Fisioteràpia?

-Sí, a Bèlgica hi ha diverses tècniques noves que a Espanya no existeixen; entre elles està el "**crochetage**": que s'aplica amb una espècie de ganxos que lleven les contractures musculars i problemes tendinosos.

-És nova la fisioteràpia a Espanya.

-Fa uns 20 anys que es va començar a desenvolupar.

-Són difícils els estudis de Fisioteràpia?

-El treball d'investigació que vaig fer, fou presentat davant un Jurat que fou el que els va qualificar.

-Et senties molt sola a Brusel·les?

-Els tres primers mesos foren bastant difícils. Llavors em vaig "integrar". Era necessari perquè sols venia a Mallorca per Nadal, Setmana Santa i per les vacances de l'estiu.

-Hi havia espanyols a Bèlgica?

-A Brusel·les hi havia bastants d'estudiants espanyols, que estudiaven Dret Comunitari i també altres estudiants fills d'emigrants.

-Tornant a la teva especialitat. És molt ample el camp de la Fisioteràpia?

-A partir de la Fisioteràpia tractam problemes linfàtics, o sigui, el "drenatge linfàtic"...

-Dins el tema de la prevenció, què pot prevenir la fisioteràpia?

-Pels consells fisioterapèutics, es poden prevenir mals d'esquena, problemes circulatoris a les cames i peus, problemes de caderes, etc.

-Ens podries donar alguns d'a-

quests consells?

-Sí, per què no?... N'hi ha tants que no sé per quin començar... Per exemple, estar drets amb tot el pes damunt una cama és molt dolent tant per la cadavera que rep el pes, com pel genoll. Si aquesta actitud es repeteix al llarg de la vida pot produir greus artrosis. A partir dels cinquanta anys es deuria evitar pujar massa escales ja que és molt dolent pels genolls artròtics.

-Quan anam a plegar qualche cosa del terra és millor doblegar els genolls, acostar-se el pes al cos i fer tota la força per aixecar-lo amb les cames; i no com solem fer-ho, amb l'esquena. Aquest gest podria agreujar els problemes de lumbàlgies i ciàtiques.

-Donar-se banys d'aigua amb sal quan els peus estan inflats no és massa bo ja que descalcifica els ossos; és millor donar-se banys d'aigua fresca i aigua calenta alternats.

-Fer una mica d'exercici físic amb continuïtat millora amb la qualitat de vida.

-Etc., la llista de consells és inacabable.

Gràcies Margalida per tota la informació que ens has donat.

Miquel Florit Huguet.

Un "parc" dins el nostre terme?

La majoria de mallorquins hem visitat en alguna ocasió la "Reserva africana" qui hi ha les proximitats de Cala Millor, on hem pogut contemplar distints animals i aus exòtiques que sols coneixem -la gran majoria- a través dels documentals de TV i els llibres.

Darrerament en Els Calderers també hem pogut contemplar una sèrie d'animals i bestiar de raça autòctona.

La sorpresa i notícia que ens sorprengué fou quan un dels nostres comunicants ens informà que a una finca de foravila dins el nostre terme municipal s'hi estaven criant porcs senglars.

Ricard i Veerle, ell mallorquí i ella belga d'origen flamenc fa uns dos anys iniciaren el projecte de reunir i criar distints animals "domèstics" a una finca de Sant Joan, un "recinte" envoltat de pinar, on per contrast hi ha nombroses deixalles, les deixalles més emblemàtiques de la "civilització" actual.

La col·lecció d'animals és bastant variada i està formada pels següents animals:

Vedelles: Una de raça frissona holandesa, de 20 mesos de nom "KUK" que significa "vaca" i l'altra de 7 mesos, anomenada "Segunda" i és de raça franco-belga. Dos animals molt "socials" cosa que no és estrany, ja que fo-

ren surades amb viveró. Aquestes dues vedelles foren adquirides quan tenien 8 dies. Kuk fou adquirida en el mercat de Sineu i "Segunda" a una possessió d'Algaida.

Bestiar oví: Són 6 anyelles i un

xot, els que han reunit Veerle i Ricard. El xot, que també va esser surat amb viveró, té ara 18 mesos, i li posaren de nom "John" en memòria de John Lennon i llueix un bon banyam. És un xot sucador que envesteix inesperadament.

Bestiar caprí: Els "cens caprí" està format per 6 cabres adultes, 3 cabridetes i un boc que va néixer en el mes de setembre de 1992. És un boc de color del "pebrebo", un gris mesclat, d'un pelatge molt hermós i molt poc vist. Els 3 cabridets tenen el mateix pelatge que el boc pare. Aquest boc li fou posat el simbòlic nom de "Neptuno".

Porcs senglars: Són una femella (de nom "Toendra" que significa "Tundra") i un mascle de nom "Bliksem" que significa "Rayo". Aquests dos porcs senglars tenen ara 8 mesos i foren dits de Canet d'Adrí (Pirineu gironès). Estan dins la "granja" de Ricard i Veerle, convivint amb altres porcs de raça blanca. Això sí, des del primer moment els porcs senglars es feren els "amos" del corral, Ricard i Veerle tenen la intenció que aquests animals se reproduesquin i es creuin. En aquesta peculiar "granja" els porcs senglars mengen el mateix menjar que els altres animals.

Altres porcs: Hi ha un verro blanc de raça anglesa, una truja feixada, un porc negre mallorquí i altres porcelles grosses que conviuen amb els porcs senglars. El verro està tancat totsol. En total hi ha 11 porcs.

Com hem assenyalat abans els porcs "normals" i els senglars tots mengen productes naturals: blat de moro (Índies), garrofes, civada, favó, aglans, verdesca, etc.

Aus: Entre les aus hi ha oques, gallines i pollastres, faraones, faisans, tórteres i diferents tipus d'aneres: Coll blau, mallorquina, muda, francesa i "Mandarín", essent aquesta darrera varietat una annèra molt vistosa d'un plomatge multicolor.

Conills: A una bona granja no podien faltar els conills.

Lloro del Senegal: Un dels animals més exòtics d'aquest "parc" particular és una colla de lloros duits directament del Senegal. És un lloro no massa gros, de plomatge vistós i pertanyen a la varietat **yuyu**. El mascle té per nom "Nivakin" i la femella "Ayla". El mascle sap dir algunes paraules, entre elles el seu propi nom. Els seus propietaris en ocasions i davant persones de tota confiança, en lloc d'anomenar-lo "Nivakin" li diuen "Solchaga" perquè aquest lloro yuyu té l'estranya habilitat de quan li mostren una moneda de 100 o 500 pessetes, tot d'una l'agafa amb el bec i sols l'amolla deixant-la caure dins la seva gàbia.

A una bona granja tampoc hi podien faltar els cans, que normalment hi ha en totes les possessions. Un pastor alemany (no del tot fi), una cussa de raça i un quissó que formen el trio de l'animal que és considerat el millor amic de l'home.

Si per molts és el ca l'únic animal de companyia, per Ricard i Veerle, són tots els animals estimats, prova d'això és la varietat que han reunit, com els cuiden i recorden com els han "mimat" de petits, surant-los amb viveró. Si per Veerle que abans treballava a una oficina de secretària-administrativa i sempre havia somniat el viure a una granja, per Ricard, un home també de ciutat, dedicat a la venda de recanvis,

tenir esment dels animals i el contacte amb la natura els ha fet retrobar un nou món ple d'encant.

Com hem assenyalat més amunt, Ricard i Veerle alimenten els seus animals amb productes naturals, no emprant els "pinsos composts" generalment emprats en les explotacions ramaderes. Amb 800 kg. de garrofa i altres productes naturals saben que podran alimentar els seus animals durant uns quants mesos.

D'altra banda Veerle i Ricard, que "fugen" d'un estil de vida massa estandarditzat, són meticulosos en l'esment

dels animals, tant en matèria sanitària (vacunes) i tenint un album fotogràfic i fitxes dels animals del seu "parc", amb la data de naixement i característiques particulars de cada un.

Si les circumstàncies ho permeten, tenen en projecte ampliar aquest parc particular "important" un "bisont" procedent de Las Ardenas (Sud-oest de Bèlgica).

Mitjançant un vídeo que ens han facilitat Ricard i Veerle i escoltant les seves explicacions hem pogut conèixer aquest animal "estraný" que és per a nosaltres el porc senglar.

El porc senglar

El porc senglar ha estat objecte en totes les èpoques d'una activa caça amb la finalitat d'aprofitar la seva carn i la seva pell, que es pot transformar en un bon cuir. El porc senglar sempre ha estat un animal cobdiciat pels caçadors com ho demostren quadres i pintures antigues, on es veu aquests animals eren perseguits per cans o morts a llançades o fletxes. Actualment els porcs senglars són caçats amb armes de foc (carabines o rifles) i la seva caça no és perillosa, perquè un porc senglar ferit és molt perillós, perquè amb els seus claus pot produir ferides greus, inclòs la mort.

Antigament fou l'animal salvatge (gros) més abundós d'Europa, però actualment ha desaparegut de moltes regions.

Diuen els llibres que aquest mamífer de la família dels suïdos (*sus scrofa*) ha originat el porc domèstic que tots coneixem i aquí a Mallorca s'empra per engreixar i fer les tradicionals matances.

El porc senglar no es fa molt gros, fent, en esser adult, uns 140 o 150 kgs. Té un cos fort, amb unes cames curtes i un coll molt gruixat. Els seus ulls són petits i té les orelles en punta i una grufa molt llarga. Té unes bones dents on destaquen els claus (coninos) d'abaix que se fan molt llargs i surten de la boca. Té unes serres fortes i de color terrós negrós, que fan una mena de cresta damunt l'esquena.

El seu hàbitat és a llocs molt distints, però aquest animal sol cercar les baixes muntanyes cobertes de bosc i també els paratges plans i pantanosos.

El seu règim alimentici és omnívor, menjant arrels, bolets, petites plantes, aglans, també insectes, caragols, cucs, hi ha vegades peguen als sembrats fent molta destrossa.

Són animals que tresquen de nit i de dia s'amaguen dins la seva lloguera.

La gestació de la femella del porc senglar sol durar més de 4 mesos i les futures mares quan han de parir d'afi-

quen a la seva lloguera on fan una bona ventrada, normalment de sis a dotze.

Els porcs senglars quan són petits tenen el pèl terrós, però retxats, amb retxes longitudinals de color blanquinós o groc.

Són molt juguetons des del moment de néixer i al cap de 15 dies ja surten a tresscar amb la seva mare.

El porc senglar és un animal "errant" sense descans, tresscador de nit, que té un olfacte i oïda molt desenvolupats per sobreviure.

És en definitiva un animal "molt viu", que disfruta de la seva llibertat dins la nit. Els caçadors diuen que està dotat d'unes facultats de supervivència quasi diabòliques.

Per nosaltres el porc senglar a Sant Joan, encara que tancat, ha estat una notícia que hem volgut reflectir a Damunt Damunt.

Miquel Florit Huguet.